

Iz starih privlačna nova oblačila

V Fürstovi hiši v središču Ptuja se vsak delovnik zbere skupina žensk, ki skupaj s štirimi modnimi oblikovalkami iz starih, ponošenih oblačil ustvarjajo mične kreacije

SLAVKO PODBREŽNIK

Šivalnico, urejeno v nekdanji bogati ptujski meščanski hiši v starem mestnem jedru, smo obiskali včeraj zjutraj. Kmalu po deveti uri je velike sobe nekdanjega vinskega trgovca nasešil živahen vrvež žensk vseh starosti. Iz kupov ponošenih oblačil so jemale posamezne kose, jih polagale na mize za krojenje in sestavljale v pogovoru s **Stanko Benčević Vauda**, znano ptujsko kostumografinjo, različne dele že nošenih oblačil v nove, zanimive kreacije. Več kot desetim ženskam, večinoma brezposelnim tekstilnim tehnicam, je Poretexs ponudil možnost, da začnejo ponovno sanjati prihodnost v poklicu, ki je iz Slovenije tako rekoč izginil.

Trajnostni življenjski slog

Čezmejni projekt izvaja sedem partnerjev iz Slovenije in Hrvaške. ZRS Bistra Ptuj kot vodilni partner povezuje vse sodelujoče v projektu in skrbi za tekoč potek aktivnosti. Javne službe Ptuj in Mestno komunalno podjetje Čakom iz Čakovca zbirajo in skladiščijo odpadni tekstil. Z agencijo Evolution in z zunanjimi izvajalci projekta vsebinsko in logistično skrbijo za modne delavnice. Okoljsko-raziskovalni zavod je pripravil čezmejno mobilno aplikacijo, s katero bo mogoče natančno najti mesta, kjer se lahko odlagajo tekstilni odpadki.

Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je projekt odobrila decembra 2013. Financira se iz sredstev Evropskega teritorialnega sodelovanja Slovenija-Hrvaška 2007-2013. V tem okviru potekajo aktivnosti zbiranja rabljenega tekstila, pripravljajo se modne delavnice in mobilna aplikacija. Vrednost celotnega projekta je 399.000 evrov. 85 odstotkov tega so evropska sredstva, ostalo prispevajo partnerji na lokalni ravni.

"Projekt Poretexs je usmerjen v ponovno uporabo že rabljenega tekstila. Hkrati z njim opozarjamo na pomembnost varovanja okolja in odnosa

do dobrin, ki nas obdajajo in jih vsakodnevno koristimo," pojasnjuje dr. **Klavdija Rižner** iz ZRS Bistra Ptuj. "Ponujamo praktične rešitve pri varovanju okolja skozi ponovno uporabo rabljenega tekstila in njegovo recikliranje. S tem, ko iz rabljenega tekstila izdelujemo privlačna oblačila, lahko vplivamo na spremembo splošne družbene zavesti. Da bi zadostili težnjam po okolju prijazni gradnji, se bo skozi projektne čezmejne aktivnosti izdelovala serija alternativnega izolacijskega materiala iz recikliranega tekstila. Rezultat projekta se bo po našem prepričanju izkazal kot trajnostni življenjski slog, povečano zanimanje za okolje, kot dvig pomena uporabe odpadkov in ne nazadnje skozi nova lokalna delovna mesta."

Tudi v socialno podjetje

Ličnih oblačil sicer ni mogoče kupiti, bi jih pa lahko v prihodnosti udeleženske začele izdelovati in prodajati. Ptujčanka **Suzana Zemljič** je po izobrazbi tekstilna tehničarka. Kar poldrugo desetletje je kot šivilja delala v Nemčiji. Po vrnitvi v domovino dela ni našla, tako da je že pet mesecev brez redne zaposlitve. V ekipi šivilj v Fürstovi hiši je od vsega začetka, torej od srede februarja. "Da sem lahko spet začela delati v svojem poklicu, je zame nadvse pomembno. Vzdušje v našem kolektivu je izredno dobro, tovariško in navdihujoče. Zelo veliko sem zvedela o kreiranju oblačil, zato razmišljam, da bi sčasoma odprla obrt in se ukvarjala prav s šivanjem novih oblačil iz starih."

Še korak dlje bi šla prav tako Ptujčanka **Helena Lutarič**. Po izobrazbi je tekstilna tehničarka, a v svojem poklicu nikakor ni mogla dobiti zaposlitve. Kot prostovoljka pa je prav v ptujskem Kreativnem društvu Objemko delala z otroki pri predelavi starega tekstila: "Hitro bi nas lahko nekaj žensk oblikovalo socialno podjetje. Že zdaj smo dobre šivilje, prav ponosne smo na nekatere naše kreacije. Naša oblačila bi lahko brez zadržkov oblekel vsakdo, saj so resnično kot nova."

Suzana Murks, Simona Petrovič, Suzana Zemljič in Stanka Benčević Vauda pri krojlilni mizi (Slavko Podbrežnik)

Prehitro odvržena oblačila lahko spet zaživijo v novem sijaju

"Ideja se mi zdi že od vsega začetka zelo zanimiva," pravi Stanka Benčević Vauda. "V mojem poklicnem življenju me namreč zanimata prav obnova in ponovna uporaba starih, že odvrženih predmetov. Znotraj skupine smo si sicer postavile neke smernice, kaj želimo delati. Vendar ko dobiš v roke material, ki govori neko lastno zgodbo, se podaš na neke vrste avanturo oblikovanja in ustvarjanja, v igriv ustvarjalni proces. Zelo pomemben se mi zdi ekološki vidik. Oblačila, katerih izdelava zelo obremenjuje okolje, vse prehitro odvržemo. Naša lahko zaživijo ponovno in so živa - uporabna še lep čas."

Helena Lutarič: "Na nekatera oblačila smo prav ponosne." (Slavko Podbrežnik)

Na koncu modne revije

Modne delavnice bodo v Sloveniji zaključili 9. aprila z modno revijo v Kongresno-kulturnem središču Dominikanski samostan na Ptuju. V tem mesecu bodo modno revijo izpeljali še v Čakovcu, na koncu maja pa bo še skupna modna revija v Varaždinu. Projekt se zaključuje junija letos.